

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

STUDIUL BIBLIC AL NOULUI TESTAMENT

(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

Filiera vocațională, Profil teologic

Specializările: Teologie ortodoxă, Patrimoniu cultural

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5397 / 17.10.2006

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul biblic al Noului Testament* se studiază în cadrul curriculumului diferențiat pentru clasele a XI-a și a XII-a, ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), fiindu-i alocată câte 1 oră/săptămână în fiecare din cei doi ani de studiu, atât la specializarea Teologie ortodoxă, cât și la specializarea Patrimoniu cultural.

Studierea Noului Testament în învățământul teologic preuniversitar are ca scop formarea unei culturi teologice, necesare viitorilor slujitori ai Bisericii în misiunea lor pastorală, misionară și liturgică.

Prezenta programă are ca scop aprofundarea, dezvoltarea și integrarea cunoștințelor de Noul Testament în ansamblul învățăturilor teologice, ca fundament pentru înțelegerea, respectarea și propovăduirea adevărului de credință. Astfel, prin parcurgerea curriculumului de *Studiul biblic al Noului Testament* se urmărește formarea de competențe, valori și atitudini în rândul elevilor, în acord cu cerințele societății contemporane și, respectiv, ale reformei în învățământ și, nu în ultimul rând, în concordanță cu exigențele și complexitatea vieții Bisericii.

Elaborarea programei școlare ține cont de toate exigențele impuse de reforma curriculară din învățământul teologic. Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a XI-a și a XII-a pe componentele trunchi comun și curriculum diferențiat determină, la nivelul programei școlare, organizarea ofertei educaționale în competențe și conținuturi ale învățării, prezentate distinct pentru fiecare dintre aceste componente. Stabilirea competențelor și selectarea conținuturilor au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor.

Programa școlară de *Studiul biblic al Noului Testament* este structurată pe următoarele componente:

- competențele generale ale disciplinei, vizate a fi formate pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- valori și atitudini promovate, prin învățarea disciplinei, pe întreg parcursul învățământului liceal;
- competențe specifice asociate cu conținuturile învățării, proiectate distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- lista unităților de conținut, prezentată distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- sugestii metodologice;
- recomandări bibliografice pentru lectura suplimentară.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea Sfintei Scripturi pentru înțelegerea evenimentelor biblice
2. Evidențierea specificului cărților Noului Testament, în scopul diferențierii acestora
3. Interpretarea textelor scripturistice referitoare la istoria mântuirii omenirii
4. Aplicarea cunoștințelor biblice în activitatea socială, misionară, pastorală, liturgică și ecumenică

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea bucuriei spirituale de a citi Sfânta Scriptură
- Disponibilitatea pentru descoperirea lucrării lui Dumnezeu în istoria mântuirii neamului omenesc
- Înțelegerea și respectul față de membrii altor confesiuni creștine și a altor religii
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea Sfintei Scripturi pentru înțelegerea evenimentelor biblice

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea semnificațiilor dogmatice, morale și spirituale ale cărților Faptele Apostolilor și Epistolele, pe baza analizei textului biblic	<ul style="list-style-type: none"> - Considerații generale la Faptele Apostolilor - Epistolele – caracteristici generale, formă, structură

2. Evidențierea specificului cărților Noului Testament în scopul diferențierii acestora

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Prezentarea cărții Faptele Apostolilor și a rolului acestora în înființarea și răspândirea Bisericii creștine în Ierusalim și în Iudeea	<ul style="list-style-type: none"> - Înființarea Bisericii din Ierusalim. Pogorârea Duhului Sfânt. Prima cuvântare a Sfântului Apostol Petru - Activitatea Sfinților Apostoli Petru și Ioan în Ierusalim și viața de obște - Alegerea celor șapte diaconi. Cuvântarea și martiriul Sfântului Arhidiacon Ștefan - Prigonirea Bisericii și activitatea Sfântului Filip în Samaria. Convertirea lui Saul și activitatea Sfântului Petru și a celorlalți apostoli în afara Ierusalimului
2.2. Argumentarea importanței Sfântului Apostol Pavel în răspândirea creștinismului pe întreg cuprinsul imperiului roman	<ul style="list-style-type: none"> - Prima călătorie misionară și sinodul apostolic - A doua călătorie misionară - A treia călătorie misionară - Captivitățile Sfântului Apostol Pavel

3. Interpretarea textelor scripturistice referitoare la istoria mântuirii omenirii

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Analizarea învățăturilor de credință și morale prezentate în epistolele Romani I-II, Corinteni și Galateni	<ul style="list-style-type: none"> - Autorul epistolelor pauline – viața și activitatea - Epistolele pauline – considerații generale, forma și structura lor - Epistola Romani – generalități și cuprins - Necesitatea omului de a se mântui și neputința dobândirii ei prin forțe proprii - Mântuirea obiectivă – urmarea jertfei Domnului Hristos – și însușirea ei - Locul poporului evreu în legătură cu mântuirea neamului omenesc - Învățăături morale în epistola către romani - Epistola I Corinteni – considerații generale - Dezbinările din Corint și condamnarea lor - Probleme disciplinare și atitudinea față de idolatrie - Cultul Bisericii în comunitatea din Corint - Învierea lui Hristos – începutul învierii noastre - Epistola a II-a Corinteni – caracteristici generale și slujirea apostolică a Sfântului Pavel - Colecta și partea polemică - Epistola către Galateni – privire generală și partea apologetică - Mântuirea prin credință. Sfaturi pentru o adevărată viață creștină

Competențe specifice	Conținuturi
3.2. Sintetizarea caracteristicilor modelului hristic, prezentat în epistolele Efeseni, Filipeni, Coloseni și Tesaloniceni	<ul style="list-style-type: none"> - Epistola către Efeseni – generalități și cuprins - Epistola Filipeni – îndemn de a trăi în unire după urmarea pildei lui Hristos - Epistola către Coloseni – divinitatea Domnului Hristos și mântuirea păgânilor - Epistola I către Tesaloniceni – așteptând mântuirea - Epistola a II-a Tesaloniceni – îndemn la rugăciune și muncă în întâmpinarea Parusiei Domnului

4. *Aplicarea cunoștințelor biblice în activitatea socială, misionară, pastorală, liturgică și ecumenică*

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Organizarea de activități sociale și misionare în conformitate cu învățăturile cuprinse în epistolele Efeseni, Filipeni, Coloseni și Tesaloniceni	<ul style="list-style-type: none"> - Epistola către Efeseni – generalități și cuprins - Epistola Filipeni – îndemn de a trăi în unire după urmarea pildei lui Hristos - Epistola către Coloseni – divinitatea Domnului Hristos și mântuirea păgânilor - Epistola I către Tesaloniceni – așteptând mântuirea - Epistola a II-a Tesaloniceni – îndemn la rugăciune și muncă în întâmpinarea Parusiei Domnului

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Considerații generale la Faptele Apostolilor
- Înființarea Bisericii din Ierusalim. Pogorârea Duhului Sfânt. Prima cuvântare a Sfântului Apostol Petru
- Activitatea Sfinților Apostoli Petru și Ioan în Ierusalim și viața de obște
- Alegerea celor șapte diaconi. Cuvântarea și martiriul Sfântului Arhidiacon Ștefan
- Prigonirea Bisericii și activitatea Sfântului Filip în Samaria. Convertirea lui Saul și activitatea Sfântului Petru și a celorlalți apostoli în afara Ierusalimului
- Prima călătorie misionară și sinodul apostolic
- A doua călătorie misionară
- A treia călătorie misionară
- Captivitățile Sfântului Apostol Pavel
- Autorul epistolelor pauline – viața și activitatea
- Epistolele pauline – considerații generale, forma și structura lor
- Epistola Romani – generalități și cuprins
- Necesitatea omului de a se mântui și neputința dobândirii ei prin forțe proprii
- Mântuirea obiectivă – urmarea jertfei Domnului Hristos – și însușirea ei
- Locul poporului evreu în legătură cu mântuirea neamului omenesc
- Învățăături morale în epistola către romani
- Epistola I Corinteni – considerații generale
- Dezbinările din Corint și condamnarea lor
- Probleme disciplinare și atitudinea față de idolatrie
- Cultul Bisericii în comunitatea din Corint
- Învierea lui Hristos – începutul învierii noastre
- Epistola a II-a Corinteni – caracteristici generale și slujirea apostolică a Sfântului Pavel
- Colecta și partea polemică
- Epistola către Galateni – privire generală și partea apologetică
- Mântuirea prin credință. Sfaturi pentru o adevărată viață creștină
- Epistola către Efeseni – generalități și cuprins
- Epistola Filipeni – îndemn de a trăi în unire după urmarea pildei lui Hristos
- Epistola către Coloseni – divinitatea Domnului Hristos și mântuirea păgânilor
- Epistola I către Tesaloniceni – așteptând mântuirea
- Epistola a II-a Tesaloniceni – îndemn la rugăciune și muncă în întâmpinarea Parusiei Domnului

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea Sfintei Scripturi pentru înțelegerea evenimentelor biblice

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea semnificațiilor dogmatice, morale și spirituale ale cărților biblice studiate, pe baza analizei textului biblic	- Epistolele – considerații generale, cuprins, structură, importanță

2. Evidențierea specificului cărților Noului Testament în scopul diferențierii acestora

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Definirea specificului epistolelor pastorale, sociale și hristologice ale Sfântului Apostol Pavel	- Generalități la epistolele pastorale (I și II Timotei) - Adevărata credință și însușirile slujitorilor bisericești - Sfaturi și îndemnuri în comportarea față de păstoriți - Timotei – model de credință - Învățătorii mincinoși și atitudinea față de cei rătăciți - Epistola Tit – considerații generale - Epistola Tit – organizatorul Bisericii din Creta, sfaturi și datorii pentru credincioși
2.2. Prezentarea rolului Legii lui Hristos în desăvârșirea Vechiului Legământ	- Considerații generale la Epistola către Evrei - Hristos – începutul mântuirii noastre, mai presus decât îngeri și față de Moise - Hristos – marele preot; exemplul lui Avraam; Melchisedec – model de preoție desăvârșită - Jertfele Levitice – preînchipuire a jertfei lui Hristos - Virtuțile credinței și a răbdării în suferință desăvârșesc viața creștină
2.3. Argumentarea dumnezeirii lui Iisus, pe baza analizei Epistolelor sobornicești I, II, III Ioan	- Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan – generalități - Cuprinsul și importanța epistolei I Ioan - Epistola a II-a și a III-a sobornicească a Sfântului Apostol Ioan

3. Interpretarea textelor scripturistice referitoare la istoria mântuirii

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Argumentarea importanței păstrării credinței în Hristos, în diferite situații de viață, pornind de la mesajul epistolelor studiate	- Epistola I Petru – generalități, cuprins, sfaturi morale - Epistola II Petru – despre Parusia Domnului; învățături dogmatice și morale - Epistola sobornicească a Sfântului Iuda – generalități, cuprins și importanță
3.2. Interpretarea textului cărții Apocalipsa, în contextul istoric al evenimentelor biblice specifice și al istoriei Bisericii	- Apocalipsa sobornicească a Sfântului Apostol Ioan – informații generale și caracteristici - Cuprinsul Apocalipsei – scrisori către cele șapte Biserici - Lupta Bisericii cu slujitorii lui Satan - Biruința finală a Bisericii - Împărăția de 1000 de ani - Prăbușirea diavolului și judecata obștească - Exegeza textelor din Apocalipsă – capitolele XIII 15, XIX 10, XIX 20, XX 1-14 și XXII 8-9, 18 - Idei morale și de viață creștină în cartea Apocalipsei - Importanța Apocalipsei

4. Aplicarea cunoștințelor biblice în activitatea socială, misionară, pastorală, liturgică și ecumenică

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Compararea atitudinii Bisericii față de anumite probleme sociale, în diferite perioade istorice	<ul style="list-style-type: none"> - Epistola Filipeni – desființarea sclaviei - Încercările, înfrânarea limbii, îndepărtarea plăcerilor, răbdarea și rugăciunea – argumente vii ale credinței manifestate prin fapte - Învățătorii mincinoși și atitudinea față de cei rătăciți
4.2. Analizarea semnificației faptelor omului ca modalități de manifestare a credinței	<ul style="list-style-type: none"> - Epistola sobornicească a Sfântului Apostol Iacob – considerații generale - Încercările, înfrânarea limbii, îndepărtarea plăcerilor, răbdarea și rugăciunea – argumente vii ale credinței manifestate prin fapte

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Generalități la epistolele pastorale (I și II Timotei)
- Adevărata credință și însușirile slujitorilor bisericești
- Sfaturi și îndemnuri în comportarea față de păstoriți
- Timotei – model de credință
- Învățătorii mincinoși și atitudinea față de cei rătăciți
- Epistola Tit – considerații generale
- Epistola Tit – organizatorul Bisericii din Creta, sfaturi și datorii pentru credincioși
- Epistola Filipeni – desființarea sclaviei
- Considerații generale la Epistola către Evrei
- Hristos – începutul mântuirii noastre, mai presus decât îngerii și față de Moise
- Hristos – marele preot; exemplul lui Avraam; Melchisedec – model de preoție desăvârșită
- Jertfele Levitice – preînchipuire a jertfei lui Hristos
- Virtuțile credinței și a răbdării în suferință desăvârșesc viața creștină
- Epistola sobornicească a Sfântului Apostol Iacob – considerații generale
- Încercările, înfrânarea limbii, îndepărtarea plăcerilor, răbdarea și rugăciunea – argumente vii ale credinței manifestate prin fapte
- Epistola I Petru – generalități, cuprins, sfaturi morale
- Epistola II Petru – despre Parusia Domnului; învățături dogmatice și morale
- Epistola I sobornicească a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan – generalități
- Cuprinsul și importanța epistolei I Ioan
- Epistola a II-a și a III-a sobornicească a Sfântului Apostol Ioan
- Epistola sobornicească a Sfântului Iuda – generalități, cuprins și importanță
- Apocalipsa sobornicească a Sfântului Apostol Ioan – informații generale și caracteristici
- Cuprinsul Apocalipsei – scrisori către cele șapte Biserici
- Lupta Bisericii cu slujitorii lui Satan
- Biruința finală a Bisericii
- Împărăția de 1000 de ani
- Prăbușirea diavolului și judecata obștească
- Exegeza textelor din Apocalipsă – capitolele XIII 15, XIX 10, XIX 20, XX 1-14 și XXII 8-9, 18
- Idei morale și de viață creștină în cartea Apocalipsei
- Importanța Apocalipsei

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară de *Studiul biblic al Noului Testament* pentru clasele a XI-a și a XII-a de liceu, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox) a urmărit deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe, asigurându-se astfel o perspectivă nouă asupra domeniului teologic și asupra demersului didactic. Competențele specifice au fost corelate cu unitățile de conținut, avându-se în vedere posibilitatea ca o competență specifică să poată fi realizată prin una sau prin mai multe unități de conținut.

Conținuturile sunt prezentate în mod sistematic, fiind organizate pe cele două clase de studiu, în ordinea canonului Noului Testament. Prezentul curriculum a fost elaborat luându-se în considerare specificul acestei discipline teologice în clasele a IX-a și a X-a, precum și conținuturile celorlalte discipline teologice care fac parte din curriculumul diferențiat pentru clasele a XI-a și a XII-a.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, precum:

- dezbateră privind specificul diferitelor aspecte din Noul Testament;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină în Noul Testament;
- analiza unor modele de acțiune privind aplicarea cunoștințelor biblice în activitatea socială, misionară, pastorală, liturgică și ecumenică;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

RECOMANDĂRI BIBLIOGRAFICE PENTRU LECTURA SUPLIMENTARĂ

1. *Biblia*
2. *Mica Biblie*
3. *Carte de rugăciune* Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
4. *Catehism creștin ortodox*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1974.
5. *Patericul*, Tipărit de Episcopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei, Alba Iulia, 1993.
6. *Proloagele* Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1981.
7. *** *Dicționar Biblic*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 1998.
8. *** *Viețile sfinților*, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993.
9. *** *Actele martirice*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.
10. *** *Cu privire la „testamentul” Sf. Apostol Pavel*, în *Revista Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1957, nr. 5-7/1957.
11. *** *Eclesiologie și Hristologie în teologia mai nouă*, în *Revista Mitropolia Olteniei*, nr. 7-8/1974.
12. *** *Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului*, în *Revista Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, nr. 9-12/1980.
13. *** *Împărăția lui Dumnezeu (Sensul neotestamentar)*, în *Revista Mitropolia Ardealului*, nr. 11-12/1971.
14. *** *Iubirea aproapelui după epistolele Sf. Ioan*, în *Revista Mitropolia Olteniei*, Craiova, 1982, nr. 1-3/1982.
15. *** *Organizarea Bisericii și viața primilor creștini după Faptele Apostolilor*, în *Revista Studii teologice*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1955 nr. 1-2/1955.
16. *** *Viața creștină după Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în *Revista Studii teologice*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1955 nr. 5-6/1955.
17. *** *Virtutea dragostei în scrierile Sfântului Ioan*, în *Revista Studii teologice*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1956 nr. 5-6/1956.

18. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1946.
19. Constantinescu, pr. prof. I., *Studiul Biblic al Noului Testament*, manual pentru Seminariile teologice, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981.
20. Corneanu, Nicolae, *Studii patristice. Aspecte din vechea literatura creștină*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1984.
21. Galaction, Gala, *Papucii lui Mahmud* Editura Gramar, București, 1993.
22. Mihoc, pr. prof. dr. V. ș.a., *Introducere în Studiul Noului Testament*, Editura Teofania, Sibiu, 2001.
23. Mircea, pr. dr. I., *Dicționar al Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984.
24. Monahia Teodosia Latcu, *Viața Maicii Domnului*, Editura Episcopiei Argeșului, 1994.
25. Sienkiewicz, H., *Quo Vadis*, Editura Colosseum, București, 1992.
26. Șebu, Sebastian, *Lăsați copiii să vină la Mine. Mic catehism*, Editura Bunavestire, Bacău, 1994.
27. Urzică, Mihail, *Minuni și false minuni*, Editura Anastasia, București, 1993.